'वातदन्तबलललाटानामूङ् च' (ग. सू. १२४)। वातूलः। दन्तूलः। बलूलः। ललाटूलः। 'जटाघटाकलाः क्षेपे' (ग. सू. १२५)। जटालः। घटालः। कलालः। सक्थि। कर्ण। स्नेह। शीत। श्याम। पिङ्ग। पित्त। शुष्क। पृथु। मृदु। मञ्जु। पत्र। चटु। कपि। कण्डु। सञ्ज्ञा। '[1]क्षुद्रजन्तूपतापाच्चेष्यते' (ग. सू. १२६)। क्षुद्रजन्तु – यूकालः। मक्षिकालः। उपताप – विचर्चिकालः। विपादिकालः। मूर्च्छालः। सिध्मादिः॥

वत्सांसाभ्यां कामबले। (९८/१९०५)

वत्सांसशब्दाभ्यां लच् प्रत्ययो भवति[2] यथासङ्ख्यं कामवति बलवति चार्थे[3]। वत्सलः। अंसलः। वृत्तिविषये वत्सांसशब्दौ स्वभावात् कामबलयोर्वर्तमानौ तद्वति प्रत्ययमुत्पादयतः। नह्यत्र वत्सार्थः [4]अंसार्थो वा विद्यते। वत्सलः इति स्नेहवानुच्यते, वत्सलः स्वामी, वत्सलः पिता इति। अंसलः इति च उपचितमांसो बलवानुच्यते। न चायमर्थो मतुपि सम्भवति इति नित्यं लजेव [5]भवति। अन्यत्र [6]अंसवती गौः, [7]अंसवान् दुर्बलः॥

फेनादिलच्च। (९९/१९०६)

फेनशब्दात् इलच् प्रत्ययो भवति मत्वर्थे। चकारात् लच् च। अन्यतरस्यांग्रहणं मतुप्समुच्चयार्थं सर्वत्रैवानुवर्तते। फेनिलः, फेनलः, फेनवान्॥

लोमादिपामादिपिच्छादिभ्यः शनेलचः। (१००/१९०७)

लोमादिभ्यः पामादिभ्यः पिच्छादिभ्यश्च त्रिभ्यो गणेभ्यो यथासङ्ख्यं श न इलच् इत्येते प्रत्यया भवन्ति मत्वर्थे, मतुप् च। लोमादिभ्यः शो भवति – लोमशः, लोमवान्[8]। पामादिभ्यो नो भवति – पामनः, पामवान्। पिच्छादिभ्यः [9]इलच् भवति – पिच्छिलः, पिच्छवान्। उरसिलः, उरस्वान्।

लोमन्। रोमन्। वल्गु। [10]बभ्रु। हरि। कपि। शुनि। तरु। लोमादिः।

पामन्। वामन्। [11]हेमन्। श्लेष्मन्। [12]कद्रु। बलि। श्रेष्ठ। पलल। सामन्। 'अङ्गात् कल्याणे' (ग. सू. १२७)[13]। 'शाकीपलालीदद्र्वां ह्रस्वत्वं च' (ग. सू. १२८)। 'विष्वगित्युत्तरपदलोपश्चाकृतसन्धेः' (ग. सू. १२९)। 'लक्ष्म्या अच्च' (ग. सू. १३०)। पामादिः।

पिच्छ। उरस्। ध्रुवका। क्षुवका। 'जटाघटाकलाः क्षेपे' (ग. सू. १३१)। वर्ण। उदक। पङ्क। प्रज्ञा। पिच्छादिः॥

प्रज्ञाश्रद्धार्चावृत्तिभ्यो णः। (१०१/१९०८)

प्रज्ञा श्रद्धा अर्चा वृत्ति इत्येतेभ्यः णः प्रत्ययो भवति मतुबर्थे। मतुप् सर्वत्र [14]समुच्चीयते। प्राज्ञः, प्रज्ञावान्। श्राद्धः, श्रद्धावान्। आर्चः, अर्चावान्। वार्त्तः, [15]वृत्तिमान्[16]॥

---

1. क्षुत्रजन्तूपतापयोश्चेष्यते प. मं. 2. मत्वर्थे इत्यधिकम् क. ड. ह. 3. अभिधेये इत्यधिकम् क. फ. ह, वाच्ये इत्यधिकम् ड. 4. अंसार्थो वा नास्ति फ. 5. वर्तते क. 6. वत्सवती ब. ड. 7. उदाहरणमिदं नास्ति फ. 8. रोमशः रोमवान् इत्यधिकम् ड. 9. इल फ. 10. बभ्लु फ. 11. वेमन् ड. फ. 12. कद्रु नास्ति ब. 13. अन्या अङ्गवती इत्यधिकम् ड. 14. सम्बन्धीयत एव क. 15. वृत्तिवान् क. 16. स्त्रियां प्राज्ञा, श्राद्धा इत्यधिकम् फ.